

Seminarium studenckie „Reflecting on the Meaning of the Annunciation” na Angelicum

Z inicjatywy studentów JP2 Studies 12 kwietnia 2024 na rzymskim Uniwersytecie św. Tomasza z Akwinu odbyło się seminarium „Reflecting on the Meaning of the Annunciation” z serii Theology, Art & Beauty Student Seminar. Przedstawiciele różnych wydziałów i instytutów Angelicum zgromadzili się, by rozmawiać o pięknie i sztuce, ich teologicznym rozumieniu, a także roli jaką odgrywają w misji ewangelizacyjnej Kościoła i wzroście duchowym wierzących.

Studenci wymieniali się też wrażeniami po obejrzeniu zakończonej właśnie w Rzymie wystawy nowych obrazów Zwiastowania powstałych w drugiej edycji projektu malarskiego „Let's Paint Catholicism Again” // „Namalować katolicyzm od nowa” organizowanego przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II i Fundację Świętego Mikołaja wraz z Teologią Polityczną.

W pierwszej sesji seminarium uczestnicy rozmawiali o różnych perspektywach patrzenia na piękno i sztukę. Każdy z występujących zaprezentował inne przedstawienie Zwiastowania z szerokiej gamy tradycji malarskich, traktując je jako punkt wyjścia do rozważań teoretycznych. Sesję rozpoczął ojciec Joseph Hudson OSB, pochodzący z USA duchowny przygotowujący na Angelicum rozprawę doktorską na Wydziale Teologii. W swoim wystąpieniu, wychodząc od na wskroś współczesnego przedstawienia *Zwiastowania* autorstwa amerykańskiej

artystki Michelle Arnold Paine, pytał o to, co stanowi o pięknie obrazu. Przeprowadził słuchaczy przez trzy sposoby patrzenia na piękno, poczynając od pism św. Tomasza z Akwinu, przez filozofię Davida Hume'a a kończąc na myśli Immanuela Kanta.

Ksiądz James Raymond Cortez z Filipin związany z Wydziałem Filozofii zaprezentował obraz *Zwiastowania* swojego autorstwa powstały pod wpływem projektu „Let's Paint Catholicism Again”, a w wystąpieniu zreferował teorię sztuki sakralnej kardynała Johna Henry'ego Newmana.

Pierwszą sesję zamknęła ukraińska prawniczka i absolwentka studiów nad dialogiem międzyreligijnym na Angelicum – Bogdana Katarzhuk, omawiając *Zwiastowanie* Oleksandra Murashki. Zwróciła uwagę na zawarte w obrazie elementy wschodniej i zachodniej tradycji malarskiej, wskazując na to przedstawienie jako przykład spotkania nurtów religijnego symbolizmu oraz modernizmu.

Druga sesja seminarium poświęcona była lekcjom, jakie płyną z tajemnicy *Zwiastowania* i poszczególnych jego przedstawień. Valentina Giroladini, Włoszka z Instytutu Tomistycznego w wystąpieniu „Sztuka jako droga wiary” *Zwiastowanie* odniosła się do uwag ostatnich papieży na temat roli sztuki w chrześcijańskiej drodze duchowej. Przypomniała słowa Pawła VI z jego orędzia do artystów ogłoszonego w 1965 roku: „Świat, w którym żyjemy, potrzebuje piękna, aby nie pogrążyć się w rozpacz!” , wskazując na szczególną ich aktualność także dzisiaj. Analizując *Zwiastowanie* Leonarda da Vinci zwróciła uwagę na symbolikę obrazu i płynące z niego zaproszenie do osobistego *fiat* każdego wierzącego. Gina Pribaz Vozenilek, amerykańska

studentka Instytutu Duchowości, dzieląc się osobistym doświadczeniem z podróży przez Sycylię i kontemplacji obrazu *L'Annunciata di Palermo* Antonella da Messina pokazała Zwiastowanie jako wezwanie do porzucenia lęku o przyszłość i bezwarunkowego zaufania Bogu.

Jako ostatni głos zabrał Tomasz Frycze, ubiegłoroczny stypendysta Fundacji Świętego Mikołaja i absolwent drugiej edycji Studiów Janopawłowych na Angelicum. Wychodząc od obrazu ojca Jacka Hajnosa OP, nawiązał do myśli papieża-Polaka z Listu do Rodzin *Gratissimam sane* z 1994 roku. Święty Jan Paweł II medytując nad wydarzeniem Zwiastowania, nazywa w nim Maryję „Matką Pięknej Miłości”. Macierzyństwo Maryi jest wezwaniem dla nas do przyjęcia postawy wewnętrznego dialogu z Bogiem, który jest źródłem Pięknej Miłości.

W dyskusji powrócono do obrazów Zwiastowania powstałych w ramach projektu „Namalować katolicyzm od nowa”, by zestawić je z przedstawieniami klasycznymi oraz zastanowić się nad tym, co stanowi o głębi obrazu sakralnego i czy artyści współcześni umieją tę głębię uzyskać na równi z mistrzami sprzed wieków. Pytano także o rolę, jaką odgrywa malarstwo sakralne w drodze duchowej samego artysty, a także o możliwość i sens przyciągania niewierzących twórców do Kościoła. Czy niewierzący artysta jest w stanie namalować Prawdę w obrazie sakralnym? Czy proces twórczy ma moc wyzwiania duchowej przemiany? – pytała prowadząca dyskusję Anna Brojer, studentka Instytutu Duchowości. Gina Pribaz wskazała na ogromną siłę przemiany duchowej, która dokonuje się w artyście, gdy podejmuje on

temat sakralny: „Artyści współcześni z rezerwą podchodzą do tematyki religijnej przeczuwając, że zmierzenie się Prawdą ich zmieni. Obawiają się tej zmiany” – podsumowała.

Nawiązano także do konferencji „Kościół i kultura” zorganizowanej poprzedniego dnia na Angelicum przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II. Powrócono między innymi do wątku poruszonego przez kardynała Grzegorza Rysia na temat zasadniczego zadania Kościoła, jakim jest wchodzenie w dialog ze współczesnością, a w relacjach z artystami – ich słuchanie. Kościół zawsze słuchał i wciąż słucha. Nigdy z tego zadania nie zrezygnował – podkreślił reprezentujący Indie diakon Jason Keith Fernandes odbywający w Rzymie studia post-doktoranckie.

Na koniec podkreślono, że współczesny Kościół musi znaleźć miejsce nie tylko na nowe artystyczne interpretacje klasycznych wątków sakralnych, ale także na rozmowę o roli piękna i dialog ze środowiskiem artystycznym w chrześcijańskim rozumieniu pojęcia *dialog*. Nie wystarczy dialog jako rozmowa, konieczny jest dialog uwzględniający istnienie *Logosu* a więc prowadzony w sposób rozumny i uznający rolę Prawdy – podsumował ojciec Joseph Hudson OSB.

Pomysł seminarium studenckiego „Theology, Art & Beauty” narodził się pod wpływem organizowanego przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II projektu „Namalować katolicyzm od nowa” w 2023 roku. Studenci spotykają się, by rozmawiać o wrażeniach z kolejnych edycji projektu i roli sztuki sakralnej i piękna w duchowym rozwoju chrześcijanina. Część tekstów wystąpień z tegorocznej edycji

seminarium zostanie opublikowana w studenckim piśmie *Angelicum La Parola*, które ukaże się w maju 2024 r., a kolejna edycja seminarium planowana jest na kolejny rok akademicki.

Anna Brojer

fot. Tomasz Frycze

Zobacz też:

Konferencja: „Kościół i kultura” (kwiecień 2024); Confrence: The Church and Culture

Confrence: The Church and Culture

